

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Економіко-гуманітарний інститут, гуманітарний факультет
(повне найменування інституту, назва факультету)

Кафедра міжнародних економічних відносин
(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА ДИПЛОМНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**на тему «Фінансово-кредитні інститути сприяння розвитку
експорту в Україні»**

Виконала

студентка 6 курсу, групи ГФз-213
спеціальності 292 «Міжнародні економічні
відносини», ОПП «Міжнародний бізнес»
(код і назва напрямку підготовки, спеціальності)

_____ Рибалка Т.І.

(прізвище та ініціали студента)

Керівник _____ Ситников М.М.

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____ Мозгова І.В.

(прізвище та ініціали)

м. Запоріжжя
2018 рік

РЕФЕРАТ

КДМР: 135 с., 20 рис., 17 табл., 15 формул, 96 джерел, 1 додаток.

Мета роботи – вивчення особливостей функціонування фінансово-кредитних інститутів сприяння експорту та розробка шляхів їх розвитку в Україні.

Об'єкт дослідження – процеси функціонування фінансово-кредитних інститутів сприяння експорту.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні аспекти діяльності фінансово-кредитних інститутів сприяння експорту в Україні.

Методи дослідження – історичний та логічний аналіз використовувались при дослідженні етапів розвитку експортного фінансування в світі; структурно-логічний, статистичний, графічний – при дослідженні тенденцій розвитку фінансово-кредитних інститутів в зарубіжних країнах і в Україні; системний підхід – при розробці напрямів вдосконалення нормативно-правового забезпечення експортно-кредитного агентства в Україні; метод причинно-наслідкових зв'язків – при розробці методичного підходу до визначення галузевих пріоритетів фінансування інноваційної діяльності високотехнологічних виробництв.

Анотація. Розкрито сутність та типологію інструментів експортного фінансування. Визначено етапи розвитку фінансово-кредитних інститутів сприяння розвитку експорту в світовій економіці. Встановлено сутність, моделі та механізм функціонування експортно-кредитних агентств. Проаналізовано тенденції розвитку експорту та особливості його фінансування в Україні. Виявлено проблеми кредитування та страхування експортних операцій в національній економіці. Здійснено аналіз міжнародного досвіду щодо розвитку діяльності фінансово-кредитних інститутів. Обґрунтовано напрями

вдосконалення діяльності експортно-кредитного агентства в Україні та галузеві пріоритети фінансування інноваційних виробництв.

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ ІНСТИТУТИ, ЕКСПОРТНО-КРЕДИТНЕ АГЕНТСТВО, ПОЛІТИКА СПРИЯННЯ ЕКСПОРТУ, ЕКСПОРТНЕ ФІНАНСУВАННЯ, СТРАХУВАННЯ, ЕКСПОРТНІ КРЕДИТИ, ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ВИРОБНИЦТВ.

Аннотация. Раскрыта сущность и типология инструментов экспортного финансирования. Определены этапы развития финансово-кредитных институтов содействия развитию экспорта в мировой экономике. Установлены сущность, модели и механизм функционирования экспортно-кредитных агентств. Проанализированы тенденции развития экспорта и особенности его финансирования в Украине. Выявлены проблемы кредитования и страхования экспортных операций в национальной экономике. Осуществлен анализ международного опыта по развитию деятельности финансово-кредитных институтов. Обоснованы направления совершенствования деятельности экспортно-кредитного агентства в Украине и отраслевые приоритеты финансирования инновационных производств.

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ ІНСТИТУТИ, ЕКСПОРТНО-КРЕДИТНІ АГЕНТСТВА, ПОЛІТИКА СОДЕЙСТВИЯ ЭКСПОРТА, ЭКСПОРТНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ, СТРАХОВАНИЕ, ЭКСПОРТНЫЕ КРЕДИТЫ, ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ВЫСОКОТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПРОИЗВОДСТВ

Abstract. The essence and typology of export financing instruments are revealed. The stages of financial and credit institutes for promotion of export development in the world economy are determined. The essence, models and mechanism of export-credit agencies functioning are established. The tendencies of export development and features of its financing in Ukraine are analyzed. The problems of lending and insurance of export operations in the national economy are revealed. The analysis of international experience in the development of financial and credit institutions activity is carried out. The directions of perfection of activity of

export-credit agency in Ukraine and branch priorities of innovative productions financing are substantiated.

FINANCIAL-CREDIT INSTITUTES, EXPORT-CREDIT AGENCY,
EXPORT-APPROVAL POLICY, EXPORT-FINANCING, INSURANCE, EXPORT
CREDITS, INNOVATIVE ACTIVITIES OF HIGH-TECH ENGINEERING
MANUFACTURERS

ЗМІСТ

Завдання на кваліфікаційну дипломну магістерську роботу	2
Реферат.....	4
Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів....	9
Вступ.....	10
1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ІНСТИТУТІВ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТУ	14
1.1 Сутність та типологія інструментів експортного фінансування.....	14
1.2 Еволюція розвитку фінансово-кредитних інститутів сприяння розвитку експорту.....	23
1.3 Експортно-кредитні агентства: сутність, моделі та механізм функціонування.....	34
2 ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ЕКСПОРТУ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ.....	43
2.1 Аналіз та оцінка розвитку експорту України в сучасних умовах....	43
2.2 Особливості функціонування фінансово-кредитних інститутів підтримки експорту	55
2.3 Проблеми кредитування та страхування експортних операцій в Україні	68
3 УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СКЛАДОВОЇ ПОЛІТИКИ СПРИЯННЯ ЕКСПОРТУ УКРАЇНИ	76
3.1 Імплементация міжнародного досвіду щодо розвитку діяльності фінансово-кредитних інститутів	76
3.2 Напрями вдосконалення діяльності експортно-кредитного агентства в Україні	89
3.3 Галузеві пріоритети фінансування інноваційних експортоорієнтованих виробництв	94

4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	106
4.1 Аналіз потенційних небезпек.....	106
4.2 Заходи по забезпеченню безпеки.....	108
4.3 Заходи по забезпеченню виробничої санітарії та гігієни праці.....	110
4.4 Заходи з пожежної безпеки.....	116
4.5 Заходи по забезпеченню безпеки в надзвичайних ситуаціях.....	117
Висновки.....	120
Перелік джерел посилання.....	124
ДОДАТОК А Страхування експортних кредитів Бернським союзом.....	134

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Міністерство економічного розвитку та торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=200fad70-119d-4769-b8b2-287e6a94f8d2&title=TendentsiiRozvitkuZovnishnoiTorgivliUkraini> (дата звернення: 10.11.2018).
2. Pícha J. Comparison of export financing programs in Czech Republic and Germany. URL: http://www.conference.cm.com/podklady/history5/Prispevky/paper_Picha.pdf. (дата звернення: 15.11.2018).
3. Hunke1 O. Export Credit Guarantees in a Globalised World. URL: <https://www.cesifo-group.de/DocDL/forum3-14-focus5.pdf>. (дата звернення: 15.11.2018).
4. Janda K. Export credit agencies in the Czech Republic and their market power. URL: https://mpr.aub.uni-muenchen.de/54097/1/MPRA_paper_54097.pdf. (дата звернення: 10.11.2018).
5. Волосович С. Експортно-кредитні агентства як інститут розвитку. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2017. № 4. С. 98-107.
6. Лазнева І.О. Аналіз загальної концепції та структури ринку страхування експортних кредитів. *Наук. вісник Ужгородського національного університету. Сер. Міжнародних економічних відносин і світове господарство*. 2018. Вип.17. Ч.1.С.135-139
7. Лазнева І.О. Седова Д.О. Комплексні аспекти розвитку світового ринку страхування експортних кредитів та інвестицій в сучасних умовах. *Наук. вісник Ужгородського національного університету. Сер. Міжнародних економічних відносин і світове господарство*. 2018. Вип.20. Ч.2. С. 79-83
8. Урванцева С.В., Авраменко Д.П. Перспективи створення експортно-кредитного агентства в Україні. *Корпоративні фінанси: проблеми та перспективи інноваційного розвитку*: матеріали І Міжнар. наук.-практ.

конф. (21 червня 2017 р.); оргком.: В.К. Хлівний (гол.) та ін. Київ : КНЕУ, 2017. С. 344-348. URL : ir.kneu.edu.ua/handle/2010/22014. (дата звернення: 15.11.2018).

9. Sokolovska O. Trade credit insurance: theoretical background and some international practices. *Research Institute of Fiscal Policy*. National University of State Fiscal Service of Ukraine. August 2016. URL: https://mpr.aub.uni-muenchen.de/74303/1/MPRA_paper_74303.pdf. (дата звернення: 16.11.2018).

10. Черепанич С.М Світовий досвід страхування експортних кредитів та можливості його застосування в Україні. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Випуск 3 (15).С. 27-31.

11. Циганкова Т.М., Петрашко Л.П., Кальченко Т.В. Міжнародна торгівля: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. Київ : КНЕУ, 2003. 256 с.

12. Шкурупій О.В., Гончаренко В.В., Артеменко І.А. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 248 с.

13. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. 959-ХІІ. Дата оновлення 04.10.2018. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення: 17.11.2018).

14. Основні ознаки зовнішньоекономічної операції. URL : <http://almamater.dp.ua>.

15. Дроздова Г. М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства : зміст понять «зовнішньоторговельна операція» і «зовнішньоторгова угода», їх види. Київ: ЦУЛ, 2002. 172 с.

16. Остроумова В.В. Лібералізація і протекціонізм у сфері зовнішньоекономічної діяльності як напрями державної політики. *Проблеми матеріальної культури*. URL : <http://dspace.nbuiv.gov.ua/xmlui/handle/123456789/54623> (дата звернення: 17.11.2018).

17. Кларк Д. Международная торговля и финансы : толковый словарь Санкт-Петербург : КАРО ; London : Lessons Professional Publishing, 2006. 272 с.

18. *Федоров Б. Г.* Новый англо-русский банковский и экономический словарь / под общ. ред. Б. Г. Федорова. Санкт-Петербург : Лимбус Пресс, 2006. 848 с.
19. Электронный финансовый словарь. URL : http://dic.academic.ru/dic.nsf/fin_enc/31840#sel (дата звернення: 18.11.2018).
20. Англо-русский экономический словарь. URL : http://economy_en_ru.academic.ru/23930/export_financing. (дата звернення: 18.11.2018).
21. Экспортный кредит. URL: <http://ru.wikipedia.org> (дата звернення: 18.11.2018).
22. Экономика: толковый словарь: англо-русский. Москва : ИНФРА-М; Весь мир, 2000. 840 с.
23. *Гавриленко В. Г.* Экономика : энцикл. словарь. Минск : Право и экономика, 2009. 716 с.
24. *Асабаева Л. С.* Привлечение экспортных кредитов коммерческими банками Казахстана (стратегия, механизм, потенциал) : автореф. дис. ... канд. экон. наук. Алматы, 2011. С. 21.
25. Кредитование экспорта. URL : <https://textbooks.studio/mirovaya-ekonomika-uchebnik/kreditovanie-eksporta.html> (дата звернення: 19.11.2018).
26. Энциклопедический словарь. Современная рыночная экономика. Государственное регулирование экономических процессов / общ. ред.: д.э.н., проф. В. И. Куш-лин, д.э.н., проф., член-корр. РАН В. П. Чичканов. Москва : Изд-во РАГС, 2004. 744 с.
27. Політика сприяння експорту. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій. 2014. № 2. 26 с.
28. WTO. Documents and resources. (дата звернення: 19.11.2018) <https://www.wto.org/>
29. ОЕСР. URL : <http://www.oecd.org/> (дата звернення: 01.12.2018).
30. Камалов М. И. Теоретические основы экспортного финансирования. URL : <http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/134168/1/131-147.pdf> (дата звернення: 19.11.2018).

31. Державне регулювання міжнародних кредитних відносин. URL : <http://www.vuzlib.su/beta3/html/1/1558/1599/> (дата звернення: 20.11.2018).
32. The Berne Union. URL : <https://www.berneunion.org/Stub/Display/8> (дата звернення: 21.11.2018).
33. Лук'янець С.П Бубенко І.В. Страхування експортних кредитів в системі міжнародної торгівлі. URL : <http://www.confcontact.com/2007nov/lukyanec.php> (дата звернення: 23.11.2018).
34. *Krauss M.* The role and importance of Export Credit Agencies. Institute of Brazilian Business and Public Management. The Minerva Program, 2011. 45 p.
35. *Chauffour J. P.* Trade Finance During the Great Trade Collapse. - Washington DC: World Bank Publications, 2011. 15 p.
36. Пріоритетні напрями державної фінансової підтримки експорту. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/1794/> (дата звернення: 24.11.2018).
37. Бернський союз і Празький клуб вперше разом провели їх Річні наради в Азії. Приймаючою стороною виступило експортно-кредитне агентство Китайської Народної Республіки SINOSURE. 07 листопада 2015. URL : <http://www.eximgarant.by/press/news/258.html> (дата звернення: 25.11.2018).
38. Бернский союз и Пражский клуб приняли решение о создании новой глобальной ассоциации страховщиков экспортных кредитов и инвестиций. URL : https://www.eximbanka.sk/ru/russkij/press/press-centr/bernskij-sojuz-i-prazhskij-klub-prinjali-reshenie-o-sozdanii-novoj-globalnoj-associacii-strahovshtikov-eksportnwyh-kreditov-i-investicij.html?page_id=85662 (дата звернення: 25.11.2018).
39. Smallridge D. The Role of State-Backed Export Credit in Export Promotion. World Banks Seminar on policies to promote export growth and diversification. May 10th, 2006. 15 p.
40. Сидяченко В. Впровадження фінансових інструментів розвитку експорту в Україні із врахуванням досвіду діяльності Корпорації Страхування Експортного Кредитування Польщі. URL : <http://www.ukraine-poland.com/u/publicystyka/publicystyka.php?id=939> (дата звернення: 26.11.2018).

41. Рибалка Т.І. Фінансово-кредитні інститути як складові політики сприяння експорту на національному рівні. Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород, 19 листопада 2018 р.) – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. С. 72-74.

42. Експортно-кредитне агентство по-українськи. Що треба відремонтувати, щоб запрацювало URL : <https://voxukraine.org/uk/eksportno-kreditne-agentstvo-po-ukrayinski-shho-treba-vidremontuvati-shhob-zapratsyuvalo/> (дата звернення: 27.11.2018).

43. Петерс П. Кредитно-експортні ризики по-українськи. URL : <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1408791-kreditno-eksportni-riziki-po-ukrayinski> (дата звернення: 28.11.2018).

44. Экспортно-кредитное агентство: чему Украине стоит поучиться у Европы и Китая. URL : <https://delo.ua/economyandpoliticsinukraine/eksportno-kreditnoe-agentstvo-chemu-ukraine-stoit-pouchitsja-u-e-339934/> (дата звернення: 29.11.2018).

45. Основные участники-страховщики рынка мирового страхования экспортных кредитов. URL : <http://finlit.online/strahovoe-delo-finansi/osnovnyie-uchastniki-strahovschiki-ryinka-19999.html> (дата звернення: 01.12.2018).

46. Софіщенко І. Я. Проблеми інституціоналізації державного сприяння експорту. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 10. С. 52-57.

47. Федько І. Моделі функціонування експортно-кредитного агентства. *Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України*. 2017. 17 с.

48. Афанасьев М. Привлечение финансирования с помощью национальных экспортных кредитных агентств. *Финансовый директор*. 2005. № 12. URL : http://www.cfin.ru/investor/funds_raising.shtml (дата звернення: 03.12.2018).

49. Ляхова О. О. Урванцева В. Експортні кредитні агентства як

ефективний інструмент фінансового стимулювання зовнішньоекономічної діяльності. *Економічний часопис-XXI*. - 2015. № 1-2(2). С. 23-26.

50. Міжнародний валютний фонд. URL : <https://www.imf.org/external/russian/index.htm> (дата звернення: 02.12.2018).

51. Державна служба статистики України. URL : <http://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 02.12.2018).

52. Чирак М. В. Стан та джерела зростання українського експорту сільськогосподарської продукції/ URL : http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2018/61.pdf (дата звернення: 02.12.2018).

53. Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку. URL : <http://ndipzir.org.ua/archives/3921> (дата звернення: 02.12.2018).

54. Про схвалення Експортної стратегії України (“дорожньої карти” стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки. 27 грудня 2017 р. № 1017-р. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-eksportnoyi-strategiyi-ukrayini-dorozhnoyi-karti-strategichnogo-rozvitku-torgivli-na-20172021-roki> (дата звернення: 03.12.2018).

55. Уряд створив Експортно-кредитне агентство. URL : <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=59227974-c5c3-4462-99a9-69cd037b596a&title=UriadStvorivEksportnokreditneAgentstvo> (дата звернення: 15.11.2018) (дата звернення: 03.12.2018).

56. Гужва І. Кредитувати чи страхувати, або Як підтримати українського експортера? 16 липня, 2016. URL : <https://dt.ua/macrolevel/kredituvati-chi-strahuvati-abo-yak-pidtrimati-ukrayinskogo-eksportera-.html> (дата звернення: 04.12.2018).

57. Інформаційне агентство Мінпром. URL : <https://www.minprom.ua/digest/244498.html> (дата звернення: 05.12.2018).

58. Закон України «Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування,

гарантування та здешевлення кредитування експорту» № 2210-VIII від 16.11.2017 URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1792-19>

59. Уряд прийняв зміни до Закону про Експортно-кредитне агентство. URL : <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=546fc6f5-7670-4301-bea2-d32903bdd64f&title=UriadPriiniavZminiDoZakonuProEksportnokreditneAgentstvo> (дата звернення: 05.12.2018).

60. *Зовнішньоекономічні відносини України з ЄС.* URL : <http://forumkyiv.org/uk/analytics/zovnishnoekonomichni-vidnosini-ukrayini-z-yes> (дата звернення: 05.12.2018).

61. АТ «Укрексімбанк». URL : <https://www.eximb.com/ukr/about/press/news/2008/10/03/444/> (дата звернення: 05.12.2018).

62. АТ "Укрексімбанк" став учасником Празького клубу. URL : <https://www.eximb.com> (дата звернення: 05.12.2018).

63. АТ «Укрексімбанк». Річний звіт – 2014. URL : <https://www.eximb.com> (дата звернення: 05.12.2018).

64. Кредити, надані суб'єктам господарювання за видами економічної діяльності, що класифікуються за секціями, станом на 01 січня 2018 року. Національний банк України. URL : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=63743102> (дата звернення: 05.12.2018).

65. АТ «Укрексімбанк» спільно зі Світовим банком запусив Проект доступу до довготермінового фінансування. URL : <https://www.eximb.com> (дата звернення: 05.12.2018).

66. Індекс залучення у світову торгівлю 2016. URL : <http://reports.weforum.org/global-enabling-trade-report-2016/economy-profiles/#economy=UKR> (дата звернення: 06.12.2018).

67. Спрощення процедур торгівлі в Україні 2017/2018: оцінки та очікування бізнесу. Аналітичний звіт. Київ. 2018. 135 с.

68. Обстеження інноваційної діяльності в економіці України за період 2014-2016 років. URL : <http://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 06.12.2018).

69. Euler Hermes Country Risk Ratings. COUNTRY RISK OUTLOOK 2018 Q3 2018. URL : https://www.eulerhermes.com/content/dam/onemarketing/euh/eulerhermes_com/erd/map/country-map/2018/country-risk-q3-2018-map-Sep18.pdf (дата звернення: 15.12.2018).

70. COUNTRY RISK ASSESSMENT MAP - 3RD QUARTER 2018. URL : <https://www.coface.com/Economic-Studies-and-Country-Risks/Ukraine> (дата звернення: 10.12.2018).

71. Country Limitation Schedule – US EXIM. URL : <https://www.exim.gov/tools-for-exporters/country-limitation-schedule> (дата звернення: 10.12.2018).

72. Прибутково, але занадто ризиковано. URL : <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:2bD4JgOMeMJ:forumkyiv.org/uk/news/pributkovo-ale-zanadto-rizikovano+&cd=1&hl=ru&ct=clnk&gl=ua> (дата звернення: 10.12.2018).

73. Changing Trade. EDC Annual Report 2016. URL : <http://www.edc.ca/EN/About-Us/Corporate-Reports/Documents/annual-report-e-2016.pdf>. (дата звернення: 10.12.2018).

74. Hungarian Export Credit Insurance Ltd. URL : <https://exim.hu> (дата звернення: 10.12.2018).

75. Annual report 2015 EGAP. URL : <http://www.egap.cz/dokumenty/vyrocni-zpravy/vyrocni-zprava-2015-en.pdf> (дата звернення: 10.12.2018).

76. Данилишин М.С.Світовий досвід стимулювання експорту. *Вісник цукровиків України*. 2015. № 1 (104). С.28-31.

77. China Export and Credit Insurance Corporation (Sinosure). URL : <http://www.sinosure.com.cn/sinosure/english/English.html> (дата звернення: 10.12.2018).

78. Annual Report 2016 of The Export-Import Bank of the Republic of China. - 2017 - 66 p. URL : <https://www.eximbank.com.tw/enus/AnnualReport/Documents/2016Annual%20Report.pdf> (дата звернення: 12.12.2018).

79. Лошенюк О.В. Зарубіжний досвід застосування інструментів стимулювання експорту послуг. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 21. С. 49-52.

80. Atradius. URL : <https://group.atradius.com> (дата звернення: 12.12.2018).

81. Spanish Export Credit Agency CESCE. URL : <http://inglaterra.cesce.es> (дата звернення: 12.12.2018).

82. EULER HERMES. URL : <http://www.eulerhermes.com> (дата звернення: 12.12.2018).

83. Бутін А. Експортно-кредитне агентство: вісім зауважень. URL : <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2017/04/5/623505/> (дата звернення: 13.12.2018).

84. Янус Г., Кірхнер Р. Експортно-кредитне агентство для України: аналіз поточного законодавства та статуту. Німецька консультативна група з питань економічних реформ. Берлін/Київ, серпень 2017. 15 с.

85. Рязанова Н. О. Складові елементи регіональної експортної стратегії. *Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси*. 2013. Вип. 10(1). URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/esnof_2013_10\(1\)__60](http://nbuv.gov.ua/UJRN/esnof_2013_10(1)__60) (дата звернення: 13.12.2018).

86. Прушківська Е.В. Модернізація промисловості на основі неоіндустріальних процесів. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. Том 20. Випуск 3. 2015. С. 57–61.

87. Прушківська Е.В. Формування національної стратегії розвитку на основі оптимальної секторальної структури економіки. *Економічний простір*. №102. 2015. С. 64–72.

88. Лір В. Експортна стратегія України: «Біла книга» чи розбілена «Зелена»? URL : <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2016/05/19/7049142/> (дата звернення: 14.12.2018).

89. Hirsch-Kreinsen H., Jacobson D., Laestadius S. Low-tech innovation in the knowledge economy. Peter Lang, 2005. 334 p.
90. The Economic Complexity Index. URL : https://atlas.media.mit.edu/en/rankings/country/eci/?year_range=2011-2016 (дата звернення: 14.12.2018).
91. Офіційний сайт Світового банку. URL : <https://www.worldbank.org/> (дата звернення: 14.12.2018).
92. Грига В., Крижанівська О. Високі технології в умовах євроінтеграції: обмеження чи можливості: URL : <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2015/11/5/7040254> (дата звернення: 14.12.2018).
93. Марцин В.С. Економіка торгівлі: підручник. Київ, 2008. 603 с.
94. Інноваційна діяльність промислових підприємств у 2017 році. URL : <http://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.12.2018).
95. Леховіцер В. О. Оцінка ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств авіаційної промисловості. *Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил*. 2013. № 3 (36). С. 207–209.
96. Ситников М. М., Рибалка Т. І. Перспективи розвитку фінансування експорту в Україні. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Генерування інновацій інклюзивного розвитку: національний, регіональний, міжнародний вимір» (4–5 жовтня 2018 року), м. Запоріжжя [Електронний ресурс] / Редкол. : Прушківська Е. В. (відпов. ред.) Електрон. дані. Запоріжжя : ЗНТУ, 2018. С. 192-194.